

TẬP ĐỌC

NẾU TRÁI ĐẤT THIẾU TRẺ CON

I – MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

1. Đọc trôi chảy, diễn cảm bài thơ thể tự do.
2. Hiểu các từ ngữ trong bài.

Hiểu ý nghĩa của bài : Tình cảm yêu mến và trân trọng của người lớn đối với thế giới tâm hồn ngộ nghĩnh của trẻ thơ.

II – ĐỒ DÙNG DẠY – HỌC

Tranh minh hoạ bài đọc trong SGK.

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

A – KIỂM TRA BÀI CŨ

Hai HS tiếp nối nhau đọc bài *Lớp học trên đường*, trả lời câu hỏi về bài đọc.

B – DẠY BÀI MỚI

1. Giới thiệu bài

Tiếp tục chủ điểm *Những chủ nhân tương lai*, bài thơ *Nếu trái đất thiếu trẻ em* của nhà thơ Đỗ Trung Lai sẽ giúp các em hiểu : Trẻ em thông minh, ngộ nghĩnh, đáng yêu như thế nào, trẻ em quan trọng như thế nào đối với người lớn, đối với sự tồn tại của trái đất ?

2. Hướng dẫn HS luyện đọc và tìm hiểu bài

a) Luyện đọc

– GV đọc diễn cảm bài thơ – giọng vui, hồn nhiên, cảm hứng ca ngợi trẻ em ; thể hiện đúng lời của phi công vũ trụ Pô-pốp (ngạc nhiên, vui sướng lúc ngắm

những bức tranh các em vẽ mình ; trầm lắng ở câu kết – bình luận về tầm quan trọng của trẻ em). Chú ý đọc vắt dòng, liền mạch một số dòng thơ để thể hiện trọn vẹn ý của câu thơ :

Tôi và Anh vào Cung Thiếu nhi

Gặp các em

Và xem tranh vẽ //

(dòng 1,2,3 đọc khá liền mạch)

Thành phố Hồ Chí Minh rất nhiều gương mặt trẻ

Trẻ nhất ! là các em. //

Pô-pốp bảo tôi :

"- Anh hãy nhìn xem :

Có ở đâu đâu tôi to được thế ? //

(dòng 6,7,8 đọc nhanh, khá liền mạch)

Anh hãy nhìn xem !

Và thế này thì "ghê gớm" thật :

Trong đôi mắt chiếm nửa già khuôn mặt

Các em tô lên một nửa số sao trời !" // (dòng 9, 10, 11, 12 đọc nhanh, khá liền mạch)

– GV ghi bảng tên phi công vũ trụ *Pô-pốp* – hướng dẫn cả lớp phát âm đúng ; giới thiệu : Pô-pốp là phi công vũ trụ, hai lần được phong tặng danh hiệu Anh hùng Liên Xô. Pô-pốp đã sang thăm Việt Nam, đến thăm Cung Thiếu nhi ở TP. Hồ Chí Minh xem trẻ em vẽ tranh theo chủ đề con người chinh phục vũ trụ. Nhà thơ Đỗ Trung Lai cùng Pô-pốp đến thăm Cung Thiếu nhi đã xúc động viết bài thơ này.

– Nhiều HS tiếp nối nhau đọc 3 khổ thơ (2 – 3 lượt). GV kết hợp giúp HS hiểu những từ ngữ trong bài (*sáng suốt, lặng người, vô nghĩa*) ; nhắc nhở các em đọc một số dòng thơ khá liền mạch theo cách vắt dòng cho trọn ý câu thơ.

– HS luyện đọc theo cặp.

– Một, hai HS đọc toàn bài.

b) Tìm hiểu bài

* *Gợi ý trả lời các câu hỏi :*

– *Nhân vật "tôi" và nhân vật "Anh" trong bài thơ là ai ? Vì sao chữ "Anh" được viết hoa ?* (Nhân vật "tôi" là tác giả – nhà thơ Đỗ Trung Lai. "Anh" là phi công vũ trụ Pô-pốp. Chữ "Anh" được viết hoa để bày tỏ lòng kính trọng phi công vũ trụ Pô-pốp đã hai lần được phong tặng danh hiệu Anh hùng Liên Xô.)

– *Cảm giác thích thú của vị khách về phòng tranh được bộc lộ qua những chi tiết nào ?*

(+ Qua lời mời xem tranh rất nhiệt thành của khách được nhắc lại vội vàng, háo hức : *Anh hãy nhìn xem, Anh hãy nhìn xem !*

+ Qua các từ ngữ biểu lộ thái độ ngạc nhiên, vui sướng : *Có ở đâu đâu tôi to được thế ? Và thế này thì "ghê gớm" thật : Trong đôi mắt chiếm nửa già khuôn mặt – Các em tô lên một nửa số sao trời !*

+ Qua vẻ mặt : *vừa xem vừa sung sướng mỉm cười.*)

– *Tranh vẽ của các bạn nhỏ có gì ngộ nghĩnh ?* (HS đọc thắm khổ thơ 2, trả lời : Tranh vẽ của các bạn rất ngộ. Các bạn vẽ : Đâu phi công vũ trụ Pô-pốp rất to – Đôi mắt to chiếm nửa già khuôn mặt, trong đó tô rất nhiều sao trời – Ngựa xanh nằm trên cỏ, ngựa hồng phi trong lửa – Mọi người đều quàng khăn đỏ – Các anh hùng là những - đứa - trẻ - lớn - hơn.)

Với lớp HS giỏi, GV có thể bổ sung câu hỏi : *Nét vẽ ngộ nghĩnh của các bạn chứa đựng những điều gì sâu sắc ?* ; gợi ý để HS trả lời được câu hỏi. VD : *Vì sao các bạn vẽ đầu phi công vũ trụ rất to ? Khi vẽ đôi mắt anh Pô-pốp chiếm nửa già khuôn mặt, một nửa số sao trời được tô trong đôi mắt, các bạn có ý gì ? Vì sao các bạn vẽ mọi người trên thế giới đều quàng khăn đỏ, các anh hùng chỉ là những đứa trẻ lớn ?*

HS suy nghĩ, phát biểu, VD : *Vẽ nhà du hành vũ trụ đầu rất to, các bạn có ý nói Anh rất thông minh. / Vẽ đôi mắt to chiếm nửa già khuôn mặt, trong đôi mắt chứa một nửa số sao trời, các bạn muốn nói mơ ước chinh phục các vì sao của Anh rất lớn. / Vẽ cả thế giới quàng khăn đỏ, các anh hùng chỉ là những đứa trẻ lớn hơn, các bạn thể hiện mong muốn người lớn gần gũi với trẻ em, hoặc người lớn hồn nhiên như trẻ em ; có tâm hồn như trẻ em ; hiểu được trẻ em ; cùng vui chơi với trẻ em ; người lớn giống trẻ em, chỉ lớn hơn mà thôi...*

– *Em hiểu ba dòng thơ cuối như thế nào ?*

– HS đọc thành tiếng khổ thơ cuối.

– GV hỏi : *Ba dòng thơ cuối là lời nói của ai ?* (Lời anh hùng Pô-pốp nói với nhà thơ Đỗ Trung Lai.)

(HS nói các em hiểu lời Anh hùng Pô-pốp như thế nào ? Những câu trả lời như sau là đúng : Người lớn làm mọi việc vì trẻ em. / Trẻ em là tương lai của thế giới, vì vậy, / Nếu không có trẻ em, mọi hoạt động trên thế giới sẽ vô nghĩa. / Vì trẻ em, mọi hoạt động của người lớn trở nên có ý nghĩa.)

– GV nhấn mạnh : *Bài thơ ca ngợi trẻ em ngộ nghĩnh, sáng suốt, là tương lai của đất nước, của nhân loại. Vì trẻ em, mọi hoạt động của người lớn trở nên có ý nghĩa. Vì trẻ em, người lớn tiếp tục vươn lên, chinh phục những đỉnh cao.*

c) Đọc diễn cảm

– GV hướng dẫn 3 HS tiếp nối nhau đọc 3 khổ thơ làm mẫu cho cả lớp.

– GV hướng dẫn cả lớp luyện đọc và thi đọc diễn cảm khổ thơ 2 – giúp các em tìm giọng đọc, biết đọc nhấn giọng, nghỉ hơi đúng (theo gợi ý ở mục 2a) :

Pô-pốp bảo tôi :

"– Anh hãy nhìn xem :

(giọng nhanh, vui sướng)

Có ở đâu đâu tôi to được thế ? //

Anh hãy nhìn xem !

Và thế này thì "**ghê gớm**" thật :
Trong đôi mắt chiếm **nửa già** khuôn mặt
Các em tô lên **một nửa** số sao trời !"
Pô-pốp vừa xem vừa **sung sướng** mỉm cười (giọng chậm lại)
Nụ cười **trẻ nhỏ**.
Những chú ngựa xanh lại nằm trên cỏ
Những chú ngựa hồng lại phi trong lửa
Qua tấm lòng các em
Cả thế giới quàng khăn quàng đỏ
Các anh hùng là **những-đứa-trẻ-lớn-hơn**.

3. Củng cố, dặn dò

GV nhận xét tiết học ; dặn HS về nhà HTL những câu thơ, khổ thơ các em thích.